Møte med lysets magiker

Av Edmund Schilvold

Publisert i Moss Dagblad

Få vil bestride at Jeløy-gutten Helge Eek er en av landets mest allsidige fotografer. Hans arbeider omfatter alt fra de lekreste matreportasjer til bilder som bringer fram det mystiske og abstrakte. Barndommens landskaper er sjelden langt unna, ei heller de kvalitetene ved lyset han har lært å kjenne så godt som naturfotograf.

Bildene til Eek taler for seg selv. En gjennomgang av de beste avslører det reneste skattkammer av kreativ lyssetting, overraskende kontraster og skjøre naturstemninger. Mange av dem viser til fulle hvilket potensiale for opplevelser og kunstfotografi som faktisk ligger like utenfor dørstokken til mange mossinger.

Det var imidlertid slett ikke gitt at Eek skulle gjøre sitt talent til en levevei. Interessen for fotografi lå i han alt fra han tok sine første knips som sju-åring, og da han var femten år kjøpte han seg sitt første speilreflekskamera. Da ble han for alvor fascinert av det tekniske, og pløyde igjennom brosjyrer og fotomagasiner. Men til langt opp i tenårene forbandt han vanlig yrkesmessig fotografering med kjedelig portrettproduksjon.

- Da jeg gikk ut av skolen ante jeg ikke at jeg ville kunne leve av å være reklame- og naturfotograf, smiler Eek. Etter militærtjenesten tok han jobb på Jeløy foto, og hadde ikke helt bestemt seg for hva han ville gjøre videre. Nærmest ved en tilfeldighet begynte oppdragene å komme inn. Etterhvert ble det tydelig at det kunne være grunnlag for en egen virksomhet, og i 1985 kunne han endelig kalle seg selvstendig fotograf.

For Eek ble hver filmrute et steg i utviklingen videre. Han lærte underveis, og tok aldri noen formell fotografisk utdanning. I dag ser han ingen grunn til å skamme seg over å være autodidakt.

- Veldig mange reklamefotografer på min alder er nettopp det – selvlært. Nå kryr det av utdanningstilbud også her. Før var det utlandet. Men en må ikke gå den veien. Det er fotograferingen en lærer av, påpeker Eek.

Hittil i år har Eek illustrert hele åtte bøker. Ellers fotograferer han mye for blader som Bonytt og Country. Mange har nok sett Eeks bilder uten å vite hvem som var bak kameraet.

Som natur- og landskapsfotograf leverer han bilder til Samfoto-arkivet i Oslo. Eek er forøvrig medlem i Norske Naturfotografer, en prestisjetung forening med strenge krav til opptak.

Noe av det som særpreger en rekke av Eeks bilder er den utsøkte lyssettingen. Eek bruker sine kunnskaper om naturfotografering også i reklamebilder, og kunstig lys er noe han benytter minst mulig. Samtidig kan han kunsten å kontrollere lyset og få det til å uttrykke akkurat det han ønsker. Å høre Eek forklare hvordan et bilde ble til, er som å få en tryllekunstner til fortelle hvordan kaninen kom opp i hatten. Mange av Eeks beste bilder er bygd på den fullkomne illusjon. Kveldssol som skinner inn gjennom et vindu kan være en lommelykt reflektert i speil. Hver eneste skygge er blitt til med hensikt. En fin sommerkveld kan ha vært en time med øsende regnvær. Et isblått vinterbilde kan ha blitt til i 25 røde grader.

Arbeid med mennesker kan være utfordrende. Da tar Eek på seg hatten som filmregissør, og forsøker å sette personene i stemning. Så fanger han deres naturlige reaksjoner.

Kanskje er det når han får utfolde seg i naturens verden at Eek er aller mest i sitt ess. Men naturbildene til Eek er ikke avbildninger av løver og ”elg i solnedgang”. Mange ligger et sted på grensen mellom natur- og kunstfotografering.

- Med naturbildene ønsker jeg å vise folk hvor vakkert det kan være, vise dem noe de kanskje sjelden ser. Utfordringen er å fotografere og formidle selve ”stedets vesen”, det du ikke ser med øyet alene, bare fornemmer, sier Eek ettertenksomt.

Som profesjonell har Eek fått erfare viktigheten av å jobbe raskt og levere gode resultater hver gang. Ikke sjelden kan det være snakk om å levere flere hundre bilder i løpet av en uke. Da må det tekniske sitte i ryggmargen.

- En amatør kan slumpe til å ta bra bilder, og kan gå for å være bra blant familie og venner. Men en profesjonell må levere hver gang, og vite hva han gjør. Mange nystartede fotografer bruker tre-fire timer på å ta bilder som en mer erfaren fotograf tar på en halvtime, påpeker Eek.

Samtidig er han oppmerksom på at det er lett å bli litt for flink til å gjøre alt ”riktig”. En kommer inn i et bestemt mønster, og jobber stadig etter det.

- Å gjøre noe utenom det vanlige kan være vanskelig. Det er viktig å hele tiden utvikle seg litt, bekrefter han.

Eek er den som lengst har hatt atelier på Røed. Etter fem år går det nå bedre enn noen gang. Men han har ikke latt seg oppsluke helt av

blenderåpninger og lukkertider. Nylig padlet han for første gang rundt Jeløya i kajakk, og møtte kona til lunsj på stranda ved Gullholmsundet. Jobben er imidlertid langt fra noe han gruer seg til.

- Før har det vært en del jobber da jeg tenkte at ”Nei, dette gjør jeg bare for å tjene penger”. Nå gleder jeg meg til å gå på jobb. Oppdragene gir stor frihet, og kundene er veldig hyggelige, avslutter Eek. Han vekker hunden som har ligget og slumret i sommerbrisen utenfor døråpningen, og begir seg bort til kafeen. Der venter kaffe og rykende fersk bakst …